

Gäller för: Kungälv's Sjukhus, Frölunda Specialistsjukhus, Angereds Närsjukhus

Giltig från: 2024-10-21

Innehållsansvar: Beata Zmarzly, (beazm1), Specialistläkare

Giltig till: 2026-10-14

Godkänd av: Lilian Hammarstedt, (lilha7), Enhetschef

Thyroidea och jodkontrastmedel

Rutin gällande för sjukvårdspersonal vid Kungälv's sjukhus, Angereds Närsjukhus och Högsbo närsjukhus

Syfte

Tydliggöra gällande riktlinje för patient med nypuptäckt struma eller som behandlas för någon sjukdom i sköldkörtel.

Inför undersökningar med jodkontrastmedel (jod- KM) måste patienten tillfrågas om han eller hon har, utreds eller behandlas för någon sjukdom i sköldkörteln (struma/giftstruma).

Bakgrund

- Nuklearmedicinska undersökningar eller behandling av tyroidea med isotoper kan temporärt omöjliggöras av fritt jodid i jod-KM.
- Fritt jodid i jod-KM kan inducera hypertyreos inom 3 månader efter intravaskulär administration.
- Extravaskulär administration av jod-KM kan också inducera hypertyreos.
- Jod-KM, intra- som extravaskulärt, är kontraindicerat vid obehandlad manifest hypertyreos.
- Ökad risk för utveckling av hypertyreos föreligger vid:
 - Eutyroid Graves sjukdom – obehandlad eller tidigare tyroideostatikabehandlad.
 - Tillstånd med autonom tyroideafunktionen som t.ex. multinodös/uninodulär struma, speciellt om de bor eller har bott i jodbristområden.

OBS! Äldre och hjärtsjuka individer är speciellt känsliga för hypertyreos.

Hypertyreos

Subklinisk hypertyreos:

TSH \downarrow kombinerat med normalt fritt T3 & fritt T4:

Hypertyreos utan/med kliniska symtom: TSH \downarrow fritt T3 \uparrow och/eller fritt T4 \uparrow

Konsekvenser av jodinducerad hypertyreos

- Ökad risk för förmaksflimmer och hjärtsvikt framför allt hos äldre.
- Kan fördröja viktig terapi, t.ex. operation av malign sjukdom.

Arbetsbeskrivning

Fråga att ställa till patienten innan tillförsel av jod-KM

Har du utretts/behandlats för någon sjukdom i sköldkörteln (struma/giftstruma)?

Om anamnes på sjukdom i tyroidea och behandling med:

- Levotyroxin (Euthyrox®, Levaxin®, Levotyroxin®)

Undersökning med jod-KM = OK.

- Tyreostatika (Thacapzol®, Tiotil®)

Undersökning med jod-KM = OK.

Om anamnes på sjukdom i tyroidea men ingen aktuell behandling:

- Normalt TSH vid kontroll i laboratorielista

Undersökning med jod-KM = OK.

- TSH↓, fritt T3↗och/eller fritt T4-↗hypertyreos!

Undersökning med jod- KM= INGEN KONTRAST

Jod-KM kontraindicerat.

- TSH↓normalt fritt T3 & fritt T4-subklinisk hyperthyreos!

Individanpassning enligt 1-3:

1. Krävs verkligen KM? (krävs ej vid intrathorakal struma)
2. Om jodutlöst hyperthyreos kan fördröja viktig behandling, diskutera med remittent om eventuell blockering (kan inledas ett dygn innan jod-KM tillförs och avslutas efter 2 veckor).
3. Om (2) inte gäller och stark indikation för jod-KM föreligger (t.ex. lungemboli-CT), utför undersökning & rekommendera uppföljning med TSH, fritt T3/T4 efter 3-4 veckor i svaret

Om tidigare anamnes på sjukdom i tyroidea och ingen aktuell behandling

- Inga aktuella tyreoidaprover i laboratorielistan senaste året.

Undersökning med jod- KM = OK.

Om misstänkt/diagnostiserad tyroideacancer:

- Radiojodundersökning/-behandling kan bli aktuell (kan förhindras under minst 2-3 månader efter jod-KM).

Undersökning med Jod-KM = INGEN KONTRAST (jod- KM kontraindicerat)

(Ovanstående uppgifter är hämtade från: SFBFMs rekommendationer för jodkontrastmedel).

Färgförklaring:

= Ok att ge kontrast

= Ok att ge kontrastmedel, kontrastmängden skall dock individanpassas

= INGEN KONTRAST, Jodkontrastmedel kontraindicerat

Ansvar

Respektive verksamhetschef/vårdenhetschef/enhetschef ansvarar för att implementera rutinen och att se till att den efterlevs inom sin verksamhet/klinik/enhet. Medvetet avsteg från rutinen dokumenteras i Sectra RIS om det är kopplat till patient, alla avsteg från rutinen rapporteras som en avvikelse i MedControl Pro.

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Kungälv's Sjukhus, Frölunda Specialistsjukhus, Angereds
Närsjukhus

Innehållsansvar: Beata Zmarzly, (beazm1), Specialistläkare

Godkänd av: Lilian Hammarstedt, (lilha7), Enhetschef

Dokument-ID: SV9045-1469236134-20

Version: 5.0

Giltig från: 2024-10-21

Giltig till: 2026-10-14